herpy

DRZEWOŁAZY

Blue-bellied Poison Frog

Andinobates minutus

Andinobates minutus to jeden z najmniejszych drzewołazów, mierzący zaledwie 13-16 mm od pyska do kloaki. Żyje w ściółce wilgotnych lasów nizinnych od środkowej Panamy po pacyficzne wybrzeże Kolumbii, a samiec przenosi kijanki do bromeliowatych. Gatunek nie jest odławiany na potrzeby handlu i niemal nie jest utrzymywany, dlatego wiedza o jego hodowli jest bardzo skąpa.

Rodzina: Dendrobatidae Dawna nazwa: *Ranitomeya minuta; Dendrobates minutus; Minyobates minutus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**13-16 mm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**5-10 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Toksyny skórne na wolności	**Słabe**
Toksyny skórne w niewoli	**Brak** Zwierzęta z hodowli. Osobniki odłowione na wolności mogą przez długi czas zachować toksyny
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**22-25 °C**
Temperatura w nocy	**19-22 °C**
Wilgotność	**80-100%**
Woda	**Bez miski z wodą**
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki noszone do wody**
Miejsce składania jaj	**Na ziemi**
Liczba jaj w zniesieniu	**1-8**
Okres larwalny	**60-80 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Nosi kijanki**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Andinobates minutus został opisany w 1935 roku przez Benjamina Shreve'a jako *Dendrobates minutus*. Później zaliczano go do rodzajów *Minyobates* i *Ranitomeya*, aż w 2011 roku utworzono rodzaj *Andinobates*. Epitet gatunkowy *minutus* oznacza "mały" i doskonale pasuje: dorosłe osobniki mierzą zaledwie 13-16 mm od pyska do kloaki.

Gatunek jest ciemno ubarwiony, z niebieskawym brzuchem. Ubarwienie bywa zmienne i, jak u wielu drzewołazów, ta zmienność utrudnia odróżnianie gatunków wyłącznie na podstawie barw.

Skóra zawiera alkaloidy, które żaba w naturze pozyskuje z pożywienia. Jest wyspecjalizowana w drobnej zdobyczy: roztoczach, mrówkach, skoczogonkach i larwach owadów. Osobniki z hodowli, karmione owadami z kultur, nie wytwarzają trucizny. Zwierzęta z natury należy traktować jako toksyczne i myć ręce po kontakcie z nimi.

A. minutus lokalnie występuje licznie, ale w przeciwieństwie do wielu innych drzewołazów nie jest odławiany na potrzeby handlu i w terrariach jest praktycznie nieznany.

Występowanie i środowisko

Andinobates minutus występuje w Panamie i Kolumbii. W Panamie zamieszkuje środkową część kraju, m.in. okolice El Valle i Cerro Campana na zachód od Kanału Panamskiego, a także wschodnie niziny i góry. Na południu zasięg ciągnie się wzdłuż pacyficznej strony Kolumbii aż do rzeki Río Saija.

Gatunek żyje poniżej 1 000 m n.p.m., zwykle znacznie niżej. W Chocó i we wschodniej Panamie jego zasięg pokrywa się z zasięgiem *Andinobates fulguritus*, a oba gatunki w wielu miejscach występują obok siebie.

> **Naturalny zasięg:** Kolumbia i Panama.

ŚRODOWISKO

Środowiskiem życia są wilgotne tropikalne lasy nizinne. Żaba jest naziemna i aktywna w dzień, żyje w ściółce na dnie lasu. Spotyka się ją w lasach nienaruszonych i w starszych lasach wtórnych, ale nie w lasach zdegradowanych.

Jaja składane są w ściółce, a samiec przenosi świeżo wyklute kijanki do bromeliowatych, gdzie kończą rozwój w niewielkich zbiornikach wodnych.

Zagrożeniem jest wylesianie pod rolnictwo, nielegalne uprawy, wyrąb drewna i osadnictwo, a także zanieczyszczenie wynikające z opryskiwania nielegalnych upraw.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu *Andinobates minutus* jest bardzo skąpa. Zalecenia opierają się na środowisku naturalnym: ciepłym, wilgotnym lesie nizinnym z opadami przez większą część roku i grubą warstwą ściółki. *Andinobates fulguritus* żyje na tym samym obszarze i ma takie same wymagania. Wartości dotyczące utrzymania i rozmnażania zapożyczono od *Ranitomeya imitator*, małego i dobrze poznanego drzewołaza z lasów deszczowych.

Parę można trzymać w terrarium o wymiarach 45 × 45 × 45 cm. Dno tworzy się z warstwy drenażowej z keramzytu, przykrytej siatką lub włókniną, oraz warstwy wilgotnego, przepuszczalnego podłoża. Na wierzch kładzie się trochę mchu i grubą warstwę liści, które są naturalnym środowiskiem gatunku i zapewniają kryjówki. Żywe rośliny utrzymują wilgoć i pomagają zachować czystość w terrarium, a bromeliowate dają kielichy liściowe dla kijanek. Skoczogonki i równonogi w podłożu zjadają resztki i pleśń.

Żaby i ich pokarm są bardzo małe, dlatego pokrywa i wentylacja muszą być całkowicie szczelne i zabezpieczone drobną siatką.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

TEMPERATURA

Temperatura w dzień powinna wynosić 22-25 °C, a w nocy 19-22 °C. Temperatura nie może przez dłuższy czas przekraczać 27 °C, a powyżej 29 °C jest niebezpieczna, więc terrarium nie może stać w słońcu ani blisko źródła ciepła. Nie stosuje się miejsca do wygrzewania.

W zwykłym ogrzewanym pomieszczeniu dodatkowe ogrzewanie rzadko jest potrzebne. Nie ma okresu spoczynku zimowego, ponieważ klimat w obszarze występowania jest jednolity przez cały rok. Termometr cyfrowy z pomiarem maksimum i minimum pokaże, czy temperatura nie waha się zbyt mocno.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna wynosić 80-100 %. Zraszaj terrarium 1-2 razy dziennie wodą deszczową lub wodą z odwróconej osmozy, tak aby liście pozostawały wilgotne, albo użyj systemu zraszania z timerem. Podłoże ma być wilgotne, ale nigdy nie może stać w wodzie.

Niska wilgotność szybko staje się niebezpieczna dla tak małej żaby, zwłaszcza jeśli nie może schronić się w wilgotnych liściach. Jednocześnie zadbaj o niewielką wymianę powietrza, bo stojące, nasycone powietrze sprzyja pleśni.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

Dorosłe żaby nie potrzebują miski z wodą; pobierają wodę przez skórę ze zraszania i z wilgotnej ściółki. Do rozmnażania potrzebne są małe zbiorniki wodne, do których samiec może przenieść kijanki: bromeliowate z wodą w kielichach liściowych lub małe pojemniki z 1-3 cm wody.

Używaj wody deszczowej, wody z odwróconej osmozy lub odchlorowanej wody z kranu. Płazy wchłaniają substancje przez skórę, dlatego mydło, środki czystości i chlor należy trzymać z dala od terrarium.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny w dzień i żyje w cieniu na dnie lasu. Oświetlenie LED przez około 12 godzin dziennie wystarcza dla roślin. UVB nie jest konieczne; można stosować słabą lampę UVB w strefie Fergusona 1, jeśli zapewniono dużo cienia.

Światło nie może nagrzewać terrarium, a LED wytwarza najmniej ciepła. Rośliny muszą mieć dość światła do wzrostu, aby ściółka i mech pozostawały zdrowe.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

W naturze *Andinobates minutus* żywi się roztoczami, mrówkami, skoczogonkami i larwami owadów. Gatunek jest tak mały, że pokarm musi być najmniejszy z dostępnych: skoczogonki, małe nielotne muszki owocowe (*Drosophila melanogaster*) i drobne równonogi.

Karm codziennie niewielką ilością, tak aby większość została zjedzona w ciągu kilku godzin. Przy każdym karmieniu oprószaj owady wapniem i witaminami. Kultury pokarmowe muszą działać, zanim żaby trafią do terrarium, bo tak małe żaby nie znoszą głodu.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest aktywny w dzień i trzyma się ściółki oraz kryjówek. Samce nawołują ze stałych miejsc i bronią swojego terytorium, dlatego trzyma się je w parach. Kilka samców w jednym terrarium oznacza stres i walki.

Żab nie należy brać do ręki. Ich skóra jest cienka i wrażliwa, a mydło lub krem na dłoniach mogą im zaszkodzić. Jeśli trzeba je przenieść, użyj małego pojemnika z wilgotnym mchem.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płcie są do siebie podobne. U drzewołazów samica jest zwykle nieco większa od samca, a samica z jajami jest wyraźnie bardziej zaokrąglona. Nawołuje tylko samiec. Wiek osiągania dojrzałości płciowej nie jest udokumentowany; *Ranitomeya imitator* dojrzewa w wieku 5-8 miesięcy. Parę najłatwiej uzyskać, odchowując razem kilka młodych.

GODY I KOPULACJA

Gody nie zostały opisane dla tego gatunku. U najbliższych krewnych samiec wybiera odpowiednie miejsce na jaja i prowadzi tam samicę, a para składa jaja w ściółce. Najlepsze warunki zapewnia para w stabilnym, wilgotnym terrarium z obfitym pokarmem i spokojem. Deszcz z systemu zraszania może pobudzić nawoływanie.

JAJA I KIJANKI

Jaja składane są w ściółce. Po wykluciu samiec przenosi kijanki do bromeliowatych, gdzie kończą rozwój w małych zbiornikach wodnych.

Liczebność zniesienia nie jest udokumentowana, a 1-8 jaj to prawdopodobnie górna granica dla tak małej żaby. Jeśli kijanki zostaną odłowione, trzyma się je osobno w małych pojemnikach, bo w przeciwnym razie mogą się nawzajem zjadać. Karmi się je drobnym pokarmem dla kijanek w małych porcjach i regularnie wymienia wodę.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

METAMORFOZA

Wyklucie następuje prawdopodobnie po 1-2 tygodniach, a metamorfoza kijanek po około 60-80 dniach, zależnie od temperatury i pokarmu.

Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanka przestaje jeść. Połóż na wodzie kawałek korka lub obniż poziom wody, aby młoda żabka mogła wyjść, i przenieś ją do pojemnika z wilgotnym mchem i liśćmi.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode tuż po metamorfozie mają zaledwie kilka milimetrów długości i codziennie muszą dostawać najmniejsze skoczogonki oraz świeżo wyklute muszki owocowe, oprószone wapniem i witaminami. Trzymaj je w małym pojemniku z wilgotnym mchem, liśćmi i licznymi kryjówkami, aby łatwo znajdowały pokarm.

Zdrowie i częste błędy

Gatunek nie jest udokumentowany w niewoli. Typowe problemy małych drzewołazów to:

- Przegrzanie: apatia i zgony, zwłaszcza powyżej 29 °C.
- Wysuszenie, ponieważ małe żaby szybko tracą wodę.
- Niedobór wapnia i witamin przy jednostronnej diecie; stosuj suplementy.
- Głód, jeśli owady są za duże lub kultury zawiodą.
- Infekcje grzybicze i bakteryjne w mokrym terrarium bez wymiany powietrza.
- Pasożyty u osobników odłowionych z natury.

Żabę, która w ciągu dnia siedzi bez ruchu, chudnie lub ma zaczerwienioną skórę, należy zabrać do weterynarza znającego się na płazach.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.